

STRATÉGIA BOZP

ÚVOD

1. VÝZNAM A ÚČEL BEZPEČNOSTI PRÁCE V PRACOVNOM PROCESE
2. ZÁSADY PREVENČIE, ŠKOLENIA ZAMESTNANCOV, KONTROLA DODRŽIAVANIA BOZP
3. POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA, PRÁVA A POVINNOSTI ZAMESTNANCA
4. KATEGÓRIE PRACOVNEJ ČINNOSTI
5. OSOBNÉ OCHRANNÉ PRACOVNÉ PROSTRIEDKY
6. BEZPEČNOSTNÉ A ZDRAVOTNÉ OZNAČENIE
7. STRATÉGIA BOZP AKO NÁSTROJ NA ODSTRÁNENIE PRACOVNÝCH ÚRAZOV
8. ERGONÓMIA AKO SÚČASŤ STRATÉGIE BOZP
9. PRACOVNÉ POLOHY V STRATÉGH BOZP
10. ODSRAŇOVANIE STRESU AKO SÚČASŤ STRATÉGIE BOZP
11. SYSTÉMOVÝ PRÍSTUP PRI TVORBE STRATÉGIE BOZP
12. PODNIKOVÁ POLITIKA BOZP AKO SÚČASŤ STRATÉGIE BOZP
13. MANAŽÉRSTVO BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI

VÝZNAM A ÚČEL BEZPEČNOSTI PRÁCE V PRACOVANOM PROCESE

Starostlivosť o BOZP

je nezastupiteľnou povinnosťou a zodpovednosťou zamestnávateľa a všetkých vedúcich pracovníkov.

Stratégia BOZP

musí byť definovaná v dokumente Politika BOZP

cieľom je dosiahnutie integrovanej bezpečnosti v podniku

„Bezpečnosť práce“

stav pracoviska, na ktorom je vysoká miera istoty dodržania pravidiel BOZP

„Bezpečnosť pri práci“

sleduje vylúčenie, resp. zníženie ohrozenia zdravia a života osôb priamo sa zúčastňujúcich na práci na konkrétnom mieste, či pracovisku alebo poškodenie, či zničenie majetku pri práci.

Aspekty bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

V podnikateľskom subjekte je mnoho aspektov súvisiacich s BOZP, ktoré pri zostavovaní stratégie by mali byť zohľadňované. Tieto prvky môžeme rozdeliť do troch skupín:

- ľudské, sociálne a morálne aspekty,
- ekonomické aspekty,
- legislatívne aspekty.

Základné pojmy

NEBEZPEČENSTVO

RIZIKO

NEHODA

PREVENCIA

NEODSTRÁNITEĽNÉ NEBEZPEČENSTVO A NEODSTRÁNITEĽNÉ OHROZENIE

OHROZENIE

POŠKODENIE

BEZPEČNOSŤ

ZÁSADY PREVENČIE BOZP, ŠKOLENIA ZAMESTNANCOV, KONTROLA DODRŽIAVANIA BOZP

Prevenčia, školenie a kontrola sú základnými cieľmi celej stratégie a nástrojmi na zabezpečenie, aby nedošlo k odklonu od stanovených strategických cieľov.

1 PREVENČIA

system opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činností, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik rizika

2 ŠKOLENIE

za tvorbu stratégie BOZP, jej realizáciu a naplnenie sú zodpovední vedúci pracovníci. Za bezpečnosť práce je zodpovední každý zamestnanec, preto by mal každý ovládať zásady bezpečnosti práce a mal by vedieť ako si ochrániť svoje zdravie. Zamestnávateľ je povinný školiť zamestnancov o príslušných bezpečnostných predpisoch, musí aj overovať vedomosti zamestnancov a vzdelávanie zamestnancov musí byť v systéme riadenia BOZP systematické.

3 KONTROLA

zistuje zamestnávateľ ako sa dodržiavajú zásady BOZP a či opatrenia stanovené stratégiou BOZP sú splnené, taktiež či ich zavedenie priniesli očakávané pozitíva.

POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA A ZAMESTNANCA

**Všeobecné povinnosti zamestnávateľa
Povinnosti a práva zamestnancov**

KATEGÓRIE PRACOVNEJ ČINNOSTI

**Zatried'ovanie zamestnaní podľa klasifikácie
Systém kódovania klasifikácie
Hlavné triedy klasifikácie a ich charakteristika**

OSOBNÉ OCHRANNÉ PRACOVNÉ PROSTRIEDKY

Hodnotenie nebezpečenstiev

Zoznam poskytovaných OOPP

Informovanie zamestnancov

Zásady pridelovania a používania OOPP

Zoznam OOPP

BEZPEČNOSTNÉ A ZDRAVOTNÉ OZNAČENIE

Požiadavky na bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci

Všeobecné požiadavky na značky

Požiadavky na označenie nádob a potrubí

Požiadavky na označenie a umiestnenie zariadenia používaného na ochranu pred požiarmi

Označenie prekážok a nebezpečných miest

Označenie komunikácií

Požiadavky na svetelné označenie

Požiadavky na akustické signál

Požiadavky na slovnú komunikáciu

Požiadavky na ručné signály

STRATÉGIA BOZP AKO NÁSTROJ NA ODSTRÁNENIE PRACOVNÝCH ÚRAZOV

Stratégia udáva postup:

- registrácie a evidencie pracovných úrazov,
- hlásenie pracovných úrazov,
- zisťovania a vyšetrovania príčin pracovných úrazov,
- spísania a predkladania záznamu o pracovnom úraze,
- prijatia a vykonania opatrení na zabránenie pracovných úrazov,
- pri vzniku pracovného úrazu zamestnanca inej organizácie,
- uschovávanía dokladov z vyšetrovania pracovných úrazov.

Pracovné úrazy

Za pracovný úraz sa pokladá akékoľvek poškodenie zdravia alebo smrť, spôsobená zamestnancovi nezávisle od vlastnej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

a) smrteľné

b) ťažké

c) hromadné

d) ostatné

ERGONÓMIA - SÚČASŤ STRATÉGIE BOZP

Nevyhnutná súčasť pri vypracovávaní stratégie BOZP

Zaoberá sa:

- pracovnou činnosťou človeka
- systémovým riešením komplexu problémov človeka pri práci
- študuje a skúma funkčné možnosti a požiadavky človeka v pracovnom procese
- analyzuje rizikové faktory v pracovnom procese, vytvára prostriedky na ich odstraňovanie
- vytvára podmienky a metódy práce, organizácie, ktoré robia ľudskú prácu produktívnejšiu, efektívnejšiu bezpečnejšiu

ERGONOMIA- SÚČASŤ STRATÉGIE BOZP

Rizikové faktory v pracovnom procese:

- Extrémne alebo neprirodzené polohy kĺbov
- Sila
- Frekvencia alebo monotónnosť práce
- Statické zaťaženie
- Lokálne mechanické zaťaženie
- Teplota
- Vibrácie
- Nadmerný hluk
- Zlé osvetlenie

ERGONÓMIA- SÚČASŤ STRATÉGIE BOZP

Ergonomické riešenie: prevencia pracovných úrazov, výskytu chýb pracovníkov a nepodarkovosti

- I. etapa – identifikácia problémov v systéme, ktorý je predmetom riešenia
- II. etapa – analýza príčin problémov a definovanie zadania ich riešenia
- III. etapa – samotné riešenie
- IV. etapa – zavedenie riešenia do praxe
- V. etapa – vyhodnotenie prínosov riešenia, pokiaľ nesplní očakávania, znova začať prvou etapou a pokračovať

PRACOVNÉ POLOHY V STRATÉGII BOZP

Výhodnosť jednotlivých pracovných polôh:

Postojačky:

- práca si vyžaduje väčší rozsah pohybov
- obsluha viacerých zariadení
- vynakladanie väčšej svalovej sily pri práci
- dochádza k vertikálnemu pohybu s bremenami ťažšími ako 5 kg

Posediačky:

- pracovné operácie si vyžadujú opakovane jemnú manipuláciu
- potrebná manipulácia s predmetmi ťažšími ako 5 kg
- pri práci je potrebné zaujať a udržiavať stabilnú a rovnovážnu polohu
- väčšia časť zmeny sa vykonáva kancelárskymi prácami, prácami s počítačom, vykonávajú jemné montážne práce a práce náročné na zrak.

Striedavo v polohách posediačky a postojačky:

- vykonávajú sa pracovné operácie, z ktorých niektoré je lepšie vykonávať posediačky a niektoré postojačky
- tá istá práca sa dá vykonávať dobre posediačky i postojačky – zvyčajne sa uplatňuje vysoký sed

ODSTRAŇOVANIE STRESU V RÁMCI STRATÉGIE BOZP

STRES je odpoveď organizmu na akúkoľvek nadmernú záťaž, ktorá sa naň kladie môže viesť k narušeniu psychického a fyzického zdravia

Fázy stresu

- fáza poplachu - pripravuje organizmus na okamžitú akciu
- fáza adaptácie - vystavenie sa dlhodobému stresu, bez období uvoľnenia a oddychu prechádza do negatívneho stresu.
- fáza vyčerpania - vedie k poklesu tolerancie voči stresu , fyzickému vyčerpaniu, chorobe a kolapsu.

Program prevencie stresu

- primárna prevencia - zameraná na elimináciu alebo redukciu stresu
- sekundárna prevencia - uplatňuje u pracovníkov, ktorí vykazujú znaky stresu, pomáha im zvyšovať ich schopnosť zvládať stres
- terciárna prevencia - aktivity orientované na pracovníkov silne reagujúcich na stres a taktiež je zameraná na zotavenie po chorobe (strese).

SYSTÉMOVÝ PRÍSTUP PRI TVORBE STRATÉGIE BOZP

Systémový prístup je tvorivý spôsob a proces myslenia, ktorý je aplikovateľný na ľudské činnosti spojené s riešením problémov, ktorý rešpektuje základné systémové atribúty.

Systémový prístup k riadeniu BOZP podľa ILO-OSH 2001 obsahuje smernice ILO pre systémy riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré sú označené ako ILO-OSH 2001. Smernice ILO vychádzajú z toho, že bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci by mala byť integrálnou zložkou riadenia podniku. Avšak dôležitejšie ako formálna integrácia je zaistenie dobrého výkonu a výsledkov v oblasti BOZP. Smernice ILO taktiež zdôrazňujú aj fakt, že za BOZP v podniku zodpovedá jej vedenie. Smernice obsahujú návod na postup na dvoch úrovniach. Celoštátnej a podnikovej.

PODNIKOVÁ POLITIKA BOZP AKO SÚČASŤ STRATÉGIE BOZP

Podniková politika BOZP je dokument, ktorý prezentuje základné ciele, zámery a stratégiu podniku v oblasti proti úrazovej prevencii, zlepšovania pracovných podmienok a pracovného prostredia

Zostavenie podnikovej politiky BOZP – na zostavenie podnikovej politiky BOZP a plánu jej realizácie nie je jednotný návod. Podnik môže brať inšpiráciu a zásady na zostavenie podnikovej politiky BOZP zo štandardizovaných systémov riadenia BOZP ako sú napríklad OHSAS 18 001, BS 8800 alebo smernica Medzinárodnej organizácie práce.

Program realizácie podnikovej politiky - aby sa ideí, zámery a ciele podnikovej politiky stali reálne je treba rozpracovať ich do konkrétneho programu a to do plánu úloh, postupu, ako sa má podniková politika realizovať. Je potrebné zabezpečiť, aby boli určené konkrétne úlohy, termíny, zodpovedné osoby za ich realizáciu a kontrolu. Program realizácie sa stanovuje na kratšie obdobie, spravidla na jeden rok.

MANAŽÉRSTVO BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI

Systém riadenia v podniku vyzerá ako zložitý mechanizmus, no pravidlá a princípy sú jednoduché a trochu zložitejšia je ich realizácia v praxi, pretože vyžaduje disciplínu, cieľavedomosť, odhodlanie, dôslednosť a systematickosť.

V rámci riadenia podniku majú významné postavenie systémy riadenia kvality, environmentu a bezpečnosti pri práci. Medzinárodná organizácia práce (MOP) v máji v roku 2001 vydala medzinárodnú Príručku MOP pre systém BOZP, inak nazvanú aj ILO-OSH 2001

Hlavné princípy systému manažérstva princíp prevencie

- princíp komplexnosti
- princíp transparentnosti
- princíp spätnej väzby
- princíp efektívnosti
- princíp tímovej spolupráce
- princíp merateľnosti výsledkov